

पुनर्निर्माण तथा पुनर्स्थापना सम्बन्धी गुनासो व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७३

मिति २०७२ वैशाख १२ गतेको विनाशकारी भूकम्प तथा त्यसपछिका परकम्पका कारणबाट क्षतिग्रस्त निजी आवास पुनर्निर्माण, अन्य भौतिक पूर्वाधारहरुको पुनर्निर्माण, आर्थिक तथा सामाजिक पुनरुत्थान, एवं पुनर्स्थापना सम्बन्धी गुनासो सुनुवाई गरी सम्बोधन गर्न बान्छनीय भएकोले,

भूकम्पबाट प्रभावित संरचनाहरुको पुनर्निर्माण गर्ने सम्बन्धी ऐन, २०७२ को दफा ३१ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरणले देहायको पुनर्निर्माण तथा पुनर्स्थापना सम्बन्धी गुनासो व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७३ बनाएको छ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस कार्यविधिको नाम " पुनर्निर्माण तथा पुनर्स्थापना सम्बन्धी गुनासो व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७३" रहेको छ।

(२) यो कार्यविधि प्राधिकरणले स्वीकृत गरेको मितिदेखि लागू हुनेछ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,—

(क) "ऐन" भन्नाले भूकम्पबाट प्रभावित संरचनाहरुको पुनर्निर्माण सम्बन्धी ऐन, २०७२ सम्झनु पर्छ।

(ख) "प्राधिकरण" भन्नाले ऐनको दफा ३ बमोजिम गठित राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण सम्झनु पर्छ।

(ग) "गुनासो" भन्नाले: कार्यविधिको दफा ३ बमोजिम लाभग्राहीले दफा ४ मा उल्लेख भएका माध्यमबाट प्राधिकरणमा दर्ता गर्न सक्ने लिखित उजुरीलाई सम्झनु पर्छ।

(घ) "लाभग्राही" भन्नाले भूकम्पबाट क्षतिग्रस्त भएका निजी आवास पुनर्निर्माण अनुदान वितरण सम्बन्धी कार्यविधि, २०७३ को दफा ३ बमोजिम पहिचान गरिएका व्यक्तिहरुलाई बुझाउछ।

३. गुनासोकर्ता: भूकम्पबाट प्रभावित भई लाभग्राही सूचीमा नाम समावेश भएका व्यक्तिहरु गुनासोकर्ता हुनेछन्। यस बाहेकका अन्य व्यक्तिहरुले पनि प्राधिकरणको सेवा प्रवाहको सम्बन्धमा दफा ५ मा उल्लेखित विषयमा गुनासो दर्ता गराउन सक्नेछन्।

४. गुनासो दिने माध्यमहरु गुनासो दर्ता गर्दा विद्युतीय माध्यम वा निवेदन मार्फत गर्न सकिनेछ।

५. गुनासोको वर्गीकरण: निजी आवास अनुदान वितरण सम्बन्धमा तथा अन्य पूर्वाधारहरुको पुनर्स्थापना तथा पुनर्निर्माण र आर्थिक, सामाजिक पुनर्लाभ सम्बन्धी प्राप्त भएका गुनासोलाई निम्नानुसार वर्गीकरण गर्न सकिने छ।

(क) निजी आवास निर्माणसंग सम्बन्धित गुनासो

(ख) अन्य गुनासोहरू (जस्तै हेलो सरकार वा अन्य निकाय वा संस्थाबाट प्राप्त गुनासो)

६. गुनासो दर्ता गराउने सम्बन्धी व्यवस्था : (१) भूकम्पबाट प्रभावित व्यक्तिहरूले निजी अवाससंग सम्बन्धित तोकिएको फाराम भरी गुनासो दर्ता गराउन सक्नेछन् ।

(२) कार्यालयमा प्राप्त गुनासाहरू छुट्टै रजिष्टरमा दर्ता गर्नु पर्नेछ । गुनासो दर्ता गरेपछि गुनासो दर्ता निस्सा सम्बन्धित व्यक्तिलाई दिनु पर्नेछ ।

(३) गुनासो दर्ता गर्नका लागि देहायका निकायहरूलाई तोकिएको छ:

(क) भूकम्पबाट प्रभावित व्यक्ति वसोवास गरेको गाविस/नपा / नपा वडा कार्यालय,

(ख) सम्बन्धित जिल्लाको जिल्ला प्रशासन कार्यालय/जिल्ला विकास समितिको कार्यालय,

(ग) राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरणको सम्बन्धित उप-क्षेत्रीय कार्यालय ,

(घ) राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण ।

७. गुनासो दर्ता गर्दा संलग्न गर्नुपर्ने कागजातहरू: गुनासोकर्ताले निजी अवास अनुदान सम्बन्धी गुनासो दर्ता गर्दा गुनासो फारामसाथ देहायको कागजात संलग्न गर्नुपर्नेछ ।

(क) सर्वेक्षण निस्सा (निजी आवास पुनर्निर्माण सम्बन्धी गुनासोको हकमा),

(ख) लाभग्राहीको सूचीमा नाम समावेश भएको विवरण ।

(ग) अन्य गुनासोको हकमा निवेदनमात्र दिए पुग्ने ।

८. गुनासो व्यवस्थापन प्रक्रिया : (१) गुनासो दर्ता गर्ने प्रत्येक कार्यालयले प्राप्त गुनासो सुनुवाई गरी आफै निर्णय गर्ने र नसकिने भए कारण सहित गुनासो दर्ता भएको पन्ध्र दिनभित्र दफा ९ बमोजिमका निकायहरूमा पठाउनु पर्नेछ ।

(२) यसरी गुनासो सम्बन्धित निकायमा पठाईएकोमा सोही व्यहोरा खोली सो को जानकारी गुनासोकर्तालाई दिनु पर्नेछ ।

९. गुनासो व्यवस्थापन गर्ने संयन्त्रहरू: (१) गुनासो सुनुवाई गर्न देहायको संयन्त्र रहनेछ ।

(क) गाविस/नपा/वडा स्तरीय गुनासो व्यवस्थापन समिति

(१) गाविस/नपा/नपा वडामा प्राप्त गुनासो सुनुवाई गर्न देहाय बमोजिमको गाविस/नपा/नपा वडास्तरीय गुनासो सुनुवाई समिति रहनेछ ।

(क) गाविस अध्यक्ष /नपा प्रमुख

- संयोजक

- (ख) सामाजिक परिचालक - सदस्य
- (ग) सम्बन्धित गाविस/नपामा कार्यरत इन्जिनियर - सदस्य
- (घ) सम्बन्धित वडा नागरिक मन्चको अध्यक्ष - आमन्त्रित सदस्य
- (ड) प्राविधिक सहायक गाविस/नपा - सदस्य सचिव

तर महानगरपालिका, उप-महानगर पालिका र नगर पालिकाको को हकमा वडा सचिवले समितिको संयोजक भई काम गर्नेछ ।

यस दफाको प्रयोजनको लागि गाविस अध्यक्ष र नपा प्रमुख भन्नाले गाविस अध्यक्ष /नपा प्रमुखको कामकाज गर्न तोकिएको व्यक्ति समेतलाई बुझाउनेछ ।

- (२) समितिको सचिवालय सम्बन्धित गाविस/नपा/नपा वडा सचिवको कार्यालयमा रहनेछ ।
- (३) समितिको बैठकमा आवश्यकतानुसार सम्बन्धित व्यक्तिलाई आमन्त्रण गर्न सकिनेछ ।
- (४) गा.वि.स./न.पा/ नपा वडास्तरीय गुनासो व्यवस्थापन समितिको काम , कर्तव्य र अधिकार देहायवमोजिम हुनेछ :

- (क) गा.वि.स./न.पा / नपा वडा कार्यालयमा प्राप्त गुनासो संकलन गर्ने
- (ख) संकलित गुनासोको विषय अनुसार वर्गीकरण गर्ने,
- (ग) वर्गीकरण गरिएका मध्ये सामान्य प्रक्रियागत त्रुटी भएका गुनासो जस्तै नाम , थर नमिलेको, वडा नं . फरक परेको , दुई ठाउँबाट सेवा सुविधा पाउने गरी नाम आएको गुनासो प्रमाण हेरी फछ्यौट गर्ने
- (घ) गुनासो फछ्यौट गर्दा भूकम्पबाट क्षतिग्रस्त भएका निजी आवास पुनर्निर्माण अनुदान वितरण सम्बन्धी कार्यविधि, २०७२ मा उल्लेखित कार्यविधि कार्यान्वयनका लागि स्वीकृत व्याख्या अनुसार फछ्यौट गर्ने ।
- (ङ) गा.वि.स./न.पा/ न.पा वडा स्तरबाट फछ्यौट गर्न नसकिएका गुनासोलाई फछ्यौट गर्न नसकिएको कारण खुलाई जिल्ला गुनासो सुनुवाई समितिमा लेखी पठाउने,
- (च) संकलित गुनासोको अभिलेख अध्यावधिक गर्ने र फछ्यौट भएका तथा जिल्ला गुनासो सुनुवाई समितिमा पठाईएका गुनासोको वारेमा गुनासोकर्तालाई जानकारी दिने,
- (छ) सर्वेक्षणमै नाम छुटेको वा लाभग्राहीका सूचीमा नाम नआएको तर घर भूकम्पले क्षतिग्रस्त भएको भन्ने प्रकृतिका गुनासाहरु संकलन गरी गाविस/नगरपालिका वडास्तरीय गुनासो व्यवस्थापन समितिले सोको सुनुवाईको लागि केन्द्रीयस्तरको गुनासो समितिमा पठाउने ।
- (ख) जिल्ला गुनासो सुनुवाई समिति (१) गाविस/ नपा/ नपा वडास्तरबाट आएका गुनासोको फछ्यौट गर्नको लागि प्रत्येक जिल्लामा देहायवमोजिमको जिल्ला गुनासो सुनुवाई समिति रहनेछ ।

- (क) प्रमुख जिल्ला अधिकारी - संयोजक
 (ख) स्थानीय विकास अधिकारी - सदस्य
 (ग) प्रमुख, जिल्ला प्रहरी कार्यालय - सदस्य
 (घ) जिल्ला आयोजना कार्यन्वयन इकाई प्रमुखहरु - सदस्य
 (ङ) जिल्ला समन्वय उप-समितिको सदस्य सचिव - सदस्य सचिव
- (२) गुनासोको विषयसंग सम्बन्धित अन्य व्यक्तिलाई अवश्यकता अनुसार सुनुवाई समितिको बैठकमा आमन्त्रण गर्न सकिनेछ ।

(३) जिल्लास्तर गुनासो सुनुवाई समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

- क) गा.वि.स./न.पा/ नपा वडास्तरीय समितिबाट प्राप्त गुनासोको अभिलेख राख्ने,
 ख) प्राप्त गुनासोको वर्गीकरण गर्ने र प्रकृति छुट्टाउने,
 ग) जिल्लास्तरबाट सुनुवाई भई फछ्यौट हुन सक्ने गुनासोलाई फछ्यौट गर्ने,
 घ) गुनासो फछ्यौट गर्दा भूकम्पबाट क्षतिग्रस्त भएका निजी आवास पुनर्निर्माण अनुदान वितरण सम्बन्धी कार्यविधि, २०७२ मा उल्लेखित कार्यविधि कार्यान्वयनका लागि स्वीकृत व्याख्या अनुसार फछ्यौट गर्ने ।
 ङ) जिल्लास्तरबाट फछ्यौट भएका वा नभएका गुनासो कारण सहित उप-क्षेत्रीय कार्यालयमा पठाउने र सोको जानकारी गाविस/नपालाई दिने,
 च) उप-क्षेत्रीय कार्यालयमा पठाइएको गुनासोको सुनुवाई भई फछ्यौट भए नभएको बुझी गाविस/नपालाई जानकारी दिने ।

(४) जिल्लास्तर गुनासो सुनुवाई समितिको सचिवालय संयोजकले तोकेको स्थानमा रहने छ ।

(५) उपक्षेत्रीय कार्यालयले जिल्ला गुनासो सुनुवाई समितिबाट आएका गुनासोलाई फछ्यौट गर्नेछ । फछ्यौट हुन नसक्ने गुनासोको कारण सहितको राय प्रतिवेदन सहित प्राधिकरणमा पठाउनेछ ।

(६) उप-क्षेत्रीय कार्यालयले गुनासो फछ्यौट गर्दा देहाय बमोजिम गर्नु पर्नेछ :

- क) आफ्नो कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका गुनासो सुनुवाई समितिबाट प्राप्त गुनासो दर्ता गरी अभिलेख राख्ने,
 ख) गुनासोको वर्गीकरण गर्ने,
 ग) स्थानीय तहमा गुनासो फछ्यौटको क्रममा प्राधिकरणको नीतिगत व्यवस्था र निर्णय बारे जानकारी दिने,
 घ) गाविस/नपा एवं जिल्ला स्तरीय समितिको गुनासो फछ्यौट सम्बन्धी कार्यमा समन्वय एवं सहजीकरण गर्ने,
 ङ) फछ्यौट हुन सक्ने गुनासाहरु फछ्यौट गरी सोको जानकारी जिल्ला गुनासो सुनुवाई समितिमा पठाउने,
 च) उप-क्षेत्रीय कार्यालयबाट फछ्यौट हुन नसकेका नीतिगत रुपमा टुङ्ग्याउनुपर्ने गुनासो प्राधिकरणको केन्द्रीय कार्यालयमा रायसाथ पठाउने,

छ) केन्द्रीय कार्यालयमा पठाइएका गुनासोहरूको फछ्यौटका गर्ने सम्बन्धमा प्राप्त निकास बमोजिम जिल्ला समितिमा लेखी पठाउने,

(७) जिल्ला स्तरीय गुनासो सुनुवाई समिति तथा उपक्षेत्रीय कार्यालयहरूबाट राय प्रतिवेदन सहित प्राधिकरणमा आएका र प्राधिकरणमा दर्ता भएका गुनासो सुनुवाई गर्न देहायबमोजिमको केन्द्रीय गुनासो सुनुवाई समिति रहने छः

- (क) कार्यकारी समितिले तोकेको कार्यकारी समिति सदस्य - संयोजक
- (ख) सह-सचिव प्राविधिक, राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण - सदस्य
- (ग) अयोजना प्रमुख, सम्बन्धित विषय केन्द्रीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई - सदस्य
- (घ) गुनासोसंग सम्बन्धित महाशाखा प्रमुख, राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण - सदस्य
- (ङ) व्यवस्थापकीय सूचना प्रणालीसँग सम्बन्धित अधिकृत, राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण - सदस्य
- (च) प्रतिनिधि, केन्द्रीय तथ्यांक विभाग - सदस्य
- (छ) उप-सचिव, सामाजिक परिचालन तथा गुनासो व्यवस्थापन शाखा - सदस्य

सचिव

(८) समितिको बैठकमा आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित विज्ञलाई आमन्त्रण गर्न सकिने छ

।

(९) केन्द्रीय गुनासो सुनुवाई समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछः-

(क) गुनासोको बर्गीकरण गर्ने, गराउने गाविस/नपा एवं जिल्ला स्तरीय गुनासो सुनुवाई समितिबाट फछ्यौट हुन सक्ने गुनासो सोही तहमा पठाउने ।

(ख) व्यवस्थापकीय सूचना प्रणाली (MIS)मा रहेको गुनासोकर्ताको क्षतिग्रस्त भनिएको निजी आवासको तालिका (Matrix) लाई उक्त तालिका प्रणालीबाट हेर्न सकिने बनाउने ।

(ग) गुनासोकर्ताको क्षतिग्रस्त भनिएको निजी आवासको तस्विर (Image) हेरी विश्लेषण गर्ने ।

(घ) पुनः सर्वेक्षण गर्नुपर्ने, नपर्ने यकिन गरी पुनः सर्वेक्षण गर्नुपर्ने भए सो सम्बन्धमा प्रतिवेदन सहित कार्यकारी समितिमा सिफारिस गर्ने ।

(ङ) निजी आवास अनुदान वितरण सम्बन्धी प्राप्त भएका गुनासोहरूको सुनुवाई गर्दा देहायका प्राविधिक पक्षहरूलाई आधार बनाउनु पर्नेछ ।

(१) गुनासो सुनुवाईको क्रममा व्यवस्थापकीय सूचना प्रणाली (MIS) व्यवस्थित गर्ने गराउने । MIS मा जाँच गराउँदा सर्वेक्षण भएको देखिएमा लाभग्राहीमा नपर्नुको आधार जाँच गर्ने । सम्भावित कारणहरूः- भवन अस्थायी टहरो, गोठ इत्यादी भएमा, घरधनीको सोही ठाउँमा एक भन्दा बढी घर भई अर्को कुनै एक भवन क्षति नभएको भएमा, घरधनीको

अर्को जिल्लामा पनि घर भई त्यस्तो घर क्षती नभएको भएमा, क्षतीको स्तर (Damaged Grade) DG-1, DG-2 वा DG-3 भई सामान्य मर्मत गर्नुपर्ने वा केही गर्नु नपर्ने भएमा उपयुक्त कारण मध्ये क्षतिको स्तर DG-1, DG-2 वा DG-3 भई सामान्य मर्मत गर्नुपर्ने वा केही पनि गर्नु नपर्ने भएको तथ्याङ्क देखिएमा सो एकिन गर्न MIS System मा उपलब्ध क्षतिको विस्तृत विवरण र क्षति भएको भवनको तस्वीरसँग मेलखाने-नखाने जाँच गर्ने । यसरी जाँच गर्दा मेल (Match) खाएको देखिएमा क्षतिको न्यूनस्तर (DG-1, DG-2 वा DG-3 भई सामान्य मर्मत गर्नुपर्ने वा केही पनि गर्नु नपर्ने) भई लाभग्राहीको सूचीमा सो घर धनीको घर नपरेको भन्ने विवरण गा.वि.स./न.पा.स्तरीय गुनासो सुनुवाई समितिमा आवश्यक कार्यार्थ पठाउने ।

- (२) तथ्याङ्कमा उपलब्ध क्षतिको स्तर, फोटो र विवरण फरक देखिएमा सो को स्थलगत निरीक्षण गरी प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने भए सो को लागि जिल्लास्तर गुनासो सुनुवाई समितिमा पठाउने । जिल्ला स्तरीय गुनासो सुनुवाई समितिले प्राविधिक टोली बनाई स्थलगत निरीक्षण गराई प्रतिवेदन तयार भएपछि सो प्रतिवेदन केन्द्रीय गुनासो सुनुवाई समितिमा पठाउने ।
- (३) यसरी प्राप्त स्थलगत निरीक्षण प्रतिवेदनको आधारमा घरधुरी सर्वेक्षण सम्बन्धी डाटावेसमा राखिएको तथ्याङ्क सच्याउनु पर्ने भए प्राधिकरणले लाभग्राहीको संशोधित तथ्याङ्क छुट्टै रहने गरी राख्ने व्यवस्था मिलाउने । यसरी संशोधित तथ्याङ्क तयार भएपछि घरको क्षतिको स्तर अनुसार लाभग्राही सूचीमा राख्ने वा नराख्ने प्रकृत्यामा लैजाने तर तथ्याङ्क सच्याउनु नपर्ने भएमा सोही अनुसारको जानकारी गा.वि.स./नपा/ नपा वडा स्तरीय गुनासो सुनुवाई समिति मार्फत सम्बन्धित गुनासोकर्तालाई दिने ।
घरधुरी सर्वेक्षणको क्रममा नै घरको सर्वेक्षण छुट भएको खण्डमा त्यस्तो प्रकृतिको घरधुरीहरुको विस्तृत सर्वेक्षण गराउने तथा डाटावेसमा समावेश गर्ने व्यवस्था प्राधिकरणले मिलाउने र सर्वेक्षणको प्रतिवेदनको आधारमा लाभग्राही सूचीमा राख्ने वा नराख्ने प्रकृत्यामा लैजाने । यसरी डाटावेसमा समावेश गरिएको र लाभग्राहीको सूचीमा नाम परे नपरेको जानकारी गा.वि.स./नपा/ नपा वडा स्तरीय गुनासो सुनुवाई समिति मार्फत सम्बन्धित गुनासोकर्तालाई दिने ।
- (४) प्राधिकरणको कामका अन्य गुनासोहरुको सम्बन्धमा आवश्यक निर्णय लिने र निर्णय लिन नसक्ने विषयहरुको निर्णयार्थ सुझाव सहित पेश गर्ने ।
- (५) समितिले आवश्यकता अनुसार गुनासो फछ्छ्यौट गर्न आवश्यकता अनुसार प्राविधिक वा विज्ञ जनशक्तिको सेवा लिन सक्नेछ ।
- (६) प्रचलित कानून एवं कार्यविधिको अधिनमा रही गुनासो फछ्छ्यौटमा आवश्यक निर्णय लिने ।

१०. **विविधः** (१) कुनै व्यक्तिले झूठा विवरण पेश गरी निजी आवास अनुदान तर्फको रकम लिएको पाईएमा निजबाट त्यस्तो रकम सरकारी बाँकी सरह असूल उपर गरी निजलाई प्रचलित कानून वमोजिम कारवाही गर्न सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाइनेछ।

(२) गुनासो फछ्यौट हुन नसकी राय सहितको प्रतिवेदन पेश गरेको अवस्थामा बाहेक उप-क्षेत्रीय कार्यालयले आफ्नो कार्यक्षेत्रभित्र गुनासो फछ्यौटको सम्बन्धमा अनुगमन गर्न सक्नेछ ।

(३) आवश्यकता अनुसार प्राधिकरणले गुनासो सम्बन्धी कार्यको अनुगमन गर्न/गराउन सक्नेछ ।

(४) प्राप्त गुनासोको उचित समय भित्र फछ्यौट गर्नु सम्बन्धित कार्यालयको दायित्व हुनेछ ।

(५) रिसइवी तथा पुर्वाग्रह राखी पेश भएका झूठा गुनासो पहिचान गरी तामेलीमा राखिनेछ ।

(६) गुनासोको विषयमा भएको निर्णयको जानकारी निवेदकलाई दिईनेछ।

(७) असत्य वा झुठा विवरण दिने, गाली वा धम्की दिने वा कार्यालयको समय र स्रोत खेर जाने गरी दुःख दिने नियतले गुनासो गर्ने व्यक्ति उपर प्रचलित कानून वमोजिम कारवाही हुनेछ ।

११. **कार्यविधिमा परिमार्जन तथा संशोधनः** (१) यस कार्यविधिको कार्यान्वयनमा कुनै समस्या देखिएमा कार्यकारी समितिले आवश्यकता अनुसार परिमार्जन तथा संशोधन गर्न सक्नेछ ।

(२) यो कार्यविधि अन्य प्रचलित कानूनसँग बाझिन गएमा प्रचलित कानून वमोजिम हुनेछ ।

अनुसूची- १

आवास पुनर्निर्माण कार्यक्रम

गुनासो दर्ता फारम

कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र

गुनासो फारम क्रम संख्या:- _____ दर्तानं- _____
गुनासो दर्ता स्थान:- जिल्ला:-..... गाविस/नपा:-..... वडानं:-..... टोल/बस्ती:-.....
मिति:- _____

१. गुनासो गर्न चाहने व्यक्तिको विवरण:

नाम, थर:-	लालपूर्जा प्रमाणपत्रनं:-	जारी मिति:
बाबुको नाम, थर:-	नागरिकता प्रमाणपत्रनं:	जारीमिति:-
बाजेको नाम, थर:-	जिल्ला:-	
जम्मा परिवार संख्या:-	गाविस/नपा:-वडा:-	
सर्वेक्षण निस्सा नं.-	टोल/बस्ती:-	
	सम्पर्क फोननं.-	

२. आफु वसेको जग्गाको कानूनी स्वामित्व केहो? १. निजी २. सस्थांगत/गुठी ३. सरकारी/ सार्वजनिक ४. अन्य.....

३. गुनासोको किसिम (लागू हुने जति सबैमा चिन्ह लगाउने)

गुनासोको विवरण संक्षेपमा उल्लेख गर्ने

<p>१. सर्वेक्षण छुटेको</p> <p>२. सर्वेक्षण गरिएको विवरण त्रुटीपूर्ण रहेको</p> <p>३. एक भन्दा बढी व्यक्ति घरधनीको रूपमा रहेको</p> <p>४. आवश्यक कागजात पेश गर्न नसकिएको</p> <p>५. भत्केको घर रहेको जग्गा आफ्नो नाममा नरहेको</p> <p>६. जग्गा सम्बन्धी अन्य समस्या</p> <p>७. बस्ति स्थानान्तरण वा पुनर्स्थापना गर्नुपर्ने</p> <p>ख) बैंकले खाता तथा भुक्तानी सम्बन्धी</p> <p>१. बैंकले खाता खोल्न समस्या भएको</p> <p>२. बैंक खातामा रकम जम्मा नभएको</p> <p>३. बैंक खातामा प्रयाप्त रकम जम्मा नभएको</p> <p>ग) आवास पुनर्निर्माण सम्बन्धी</p> <p>१. बनी रहेको घरको जाँचपास गर्न समस्या भएको</p> <p>२. आवास अनुदान लिनु भन्दा पहिले नै घर बनाएको र जाँचपासमा समस्या भएको।</p> <p>घ. अन्य गुनासो</p> <p>१. ....</p> <p>२. ....</p>	
---	--

४. गुनासोकर्ता वा निजको परिवारको स्वामित्वमा अन्य स्थानमा आवासीय घर ?			
१. छ	२. छैन		
छ भने, घरधनीको नाम:-	घर रहेको जिल्ला:-	गाविस/नपा:-	वडान:- टोल:-
भुकम्प पछि घरको अवस्था:			
१. क्षति नभएको	२. आंशिक क्षति भएको	३. पूर्ण क्षति भएको	
५. गुनासो फारामसंगै प्रमाण स्वरूप पेस गरिएका कागजातहरू			
१. नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि	२. जग्गाधनी लालपुर्जा प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि	३. सर्वेक्षण निस्सा	४. बसाई-सराई प्रमाणपत्र प्रतिलिपि
५. घरधनी वारेचनामा	६. अर्कैको नाममा भएको जग्गामा घर निर्माणको लागि पुर्वस्वीकृति	७. नाताप्रमाणित प्रमाणपत्र	८. अन्य (उल्लेख गर्ने).....

गुनासोकर्ताको हस्ताक्षर:.....-मिति:_____ -

सिफारिसकर्ताको सामाजिक परिचालक (नाम, थर):- मिति:_____ -

हस्ताक्षर .....

[कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र]

क्र.स.	दर्ता भएको गुनासोका प्रकृति	गुनासो सम्बोधन भएको/ नभएको	भएको भए, गुनासो सम्बोधन गर्ने निकाय	नभएको भए सिफारिस गरिएको निकाय	माथिल्लो निकायमा पठाएको प्रमाणित गर्ने अधिकारी	सम्बोधन भएपछि खबर गरेको वा माथिल्लो निकायमा
--------	-----------------------------	----------------------------	-------------------------------------	-------------------------------	--	---

						पठाएकोमिति
१.		क.भयो ख.भएन ग.सिफारिस गरिएको	क.गा.बि.स./नगरपालिका ख.स्रोतकेन्द्र ग. जि वि स घ.रा.पु.प्रा.(राष्ट्रिय पुर्ननिर्माण प्राधिकरण)	क.गा.बि.स./नगरपालिका ख.स्रोतकेन्द्र ग. जि वि स घ.रा.पु.प्रा.(राष्ट्रिय पुर्ननिर्माण प्राधिकरण)		
२.		क.भयो ख.भएन ग.सिफारिस गरिएको	क.गा.बि.स./नगरपालिका ख.स्रोतकेन्द्र ग. जि वि स घ.रा.पु.प्रा.(राष्ट्रिय पुर्ननिर्माण प्राधिकरण)	क.गा.बि.स./नगरपालिका ख.स्रोतकेन्द्र ग. जि वि स घ.रा.पु.प्रा.(राष्ट्रिय पुर्ननिर्माण प्राधिकरण)		
३.		क.भयो ख.भएन ग.सिफारिस गरिएको	क.गा.बि.स./नगरपालिका ख.स्रोतकेन्द्र ग. जि वि स घ.रा.पु.प्रा.(राष्ट्रिय पुर्ननिर्माण प्राधिकरण)	क.गा.बि.स./नगरपालिका ख.स्रोतकेन्द्र ग. जि वि स घ.रा.पु.प्रा.(राष्ट्रिय पुर्ननिर्माण प्राधिकरण)		

गुनासो सम्बोधनको विवरण.....

सम्बोधन गर्ने अधिकारीको नामथर

.....पद.....

हस्ताक्षर.....मिति.....

अनुसूची-२
नेपाल सरकार
राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण
आवास पुनर्निर्माण कार्यक्रम

गुनासो दर्ता रसिद

गुनासो दर्ता नं.: .....

गुनासो कर्ताको नाम र थर: .....

सम्बन्धित लाभग्राहीको नाम र थर: .....

स्थायी ठेगाना: .....

गुनासो दर्ता गरिएको निकाय: ..... जिल्ला: .....

गा.वि.स. / न.पा. / जि.वि.स. .... वडा नं.: .....

गुनासोको किसिम: .....

गुनासो दर्ता गर्नेको नाम र थर: ..... पद: .....

हस्ताक्षर: ..... मिति: .....

अनुसूची - ३

कार्यविधि कार्यान्वयनका लागि स्वीकृत थप व्याख्या तथा फारामहरू
आवास पुनर्निर्माण सम्झौतामा रहेका विभिन्न अस्पष्टताहरू र त्यसका समाधान सम्बन्धी व्याख्या

मिति २०७२ साल फागुन ३० गते देखि भूकम्प प्रभावित जिल्लाका केही गा.वि.स.का लाभग्राहीहरूसँग सुरु गरिएको अनुदान सम्झौताका क्रममा आएका विभिन्न प्रकृतिका गुनासाहरूको विश्लेषण गरी अनुदान सम्झौतामा रहेका विभिन्न अस्पष्टताहरूलाई निम्नानुसार गर्ने निर्णय गरियो ।

लाभग्राहीको सूचीमा नाम भएको र आफै आउन सक्ने तथा घर बनाउने जग्गा पनि आफ्नै नाममा भएको व्यक्तिले **नेपाली** नागरिकताको प्रमाणपत्र, जग्गाधनी **दर्ता प्रमाणपूजा** (लालपूजा) र सर्भेक्षणको निस्सा लिएर आएको अवस्थामा तत्काल अनुदान सम्झौता हुन सक्नेछ । अन्य अवस्थामा निम्न बमोजिम हुनेछ ।

क्र.सं.	अस्पष्टताको प्रकृति	समाधानको उपाय	पेश गर्नुपर्ने कागजातहरू
१	लाभग्राहीको सूचीमा नाम भएको, जग्गा आफ्नो नाममा नभएको तर आफ्नो एकाघर परिवारको अन्य सदस्यको नाममा भएको	यस्तो अवस्थामा जग्गाको लालपुजा जसको नाममा छ उसले लाभग्राहीलाई घर बनाउने स्वीकृति दिएको कागज पेश गरेको हकमा र अन्य आवश्यक कागजपत्रहरू नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र, सर्भेक्षणको निस्सा र सम्बन्धित लालपुजा पेश गरेमा अनुदान सम्झौता तुरुन्तै हुन सक्नेछ ।	जग्गा प्रयोग गर्न स्वीकृति दिएको कागजात, नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र, सर्भेक्षणको निस्सा, जग्गाधनी दर्ता प्रमाण पूजा (लालपूजा) जग्गा प्रयोग गर्न स्वीकृति दिने फाराम अनुसूचीमा समावेश रहेको छ ।
२	लाभग्राहीको सूचीमा नाम भएको, घरमा भएको तर आफै आउन नसक्ने, जग्गा धनी दर्ता प्रमाण पूजा (लालपुजा) आफ्नै नाममा भएको	यस्तो अवस्थामा एकाघर परिवारको सदस्य वा अन्य विश्वासको व्यक्तिलाई प्रतिनिधि तोक्न सक्ने, प्रतिनिधि तोकेको फाराममा दुवैजनाले सही गरेको हुनुपर्ने, यसका अतिरिक्त दुवैजनाको नागरिकताको प्रमाणपत्र र सर्भेक्षणको निस्सा पेश गरेको अवस्थामा प्रतिनिधिले अनुदान सम्झौतामा हस्ताक्षर गर्न सक्नेछ ।	प्रतिनिधि तोकेको फाराम, दुवैजनाको नागरिकताको प्रमाणपत्र, जग्गाधनी पूजा (लालपूजा), सर्भेक्षणको निस्सा, प्रतिनिधि तोक्ने फाराम अनुसूचीमा समावेश रहेको छ ।
३	लाभग्राहीको सूचीमा नाम भएको	यस्तो अवस्थामा यहाँ रहेको श्रीमान/श्रीमतीलाई प्रतिनिधि तोक्न	प्रतिनिधि तोकेको फाराम, दुवैजनाको

	तर यहाँ नभएर बाहिर भएको र श्रीमान वा श्रीमती सम्झौता को लागि आएको	सक्ने र प्रतिनिधि तोकेको फारममा हस्ताक्षर गरेको हुनुपर्ने, लाभग्राही विदेशमा रहेको हकमा हुलाकबाट कागजात मगाई पेश गर्न सक्ने, तथा अन्य आवश्यक कागजात पेश गरेको खण्डमा अनुदान सम्झौतापत्रमा प्रतिनिधिले हस्ताक्षर गर्न सक्ने ।	नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र, जग्गाधनी दर्ता प्रमाण पूर्जा, सर्वेक्षणको निस्सा
४	लाभग्राहीको सूचीमा नाम भएको तर भोगचलन गर्दै आएको जग्गाको जग्गा धनी दर्ता प्रमाण पूर्जा (लालपूर्जा) नभएको	यस्तो अवस्थामा जिल्लानापी कार्यालयबाट नापी गराई लालपुर्जा लिएर आएपछि अनुदान सम्झौता हुन सक्नेछ । यसको लागि जग्गाप्राप्ति र जग्गा दर्ता सम्बन्धि बेग्लै कार्यविधि तयार भएको छ ।	नेपाली नागरिकताको प्रमाण पत्र, जग्गाधनी दर्ता प्रमाण पूर्जा, सर्वेक्षणको निस्सा
५	आफ्नो नामपहिलो घरधनी को रूपमा भएको, एउटा छोरा वा छोराहरूको नाम दोश्रो, तेस्रो घरधनीको रूपमा भएको, अंशबन्डा प्रस्ट नभएको	यस्तो अवस्थामा पहिलो लाभग्राहिको रूपमा नाम दर्ता रहेको व्यक्तिले अनुदान सम्झौता गर्न सक्ने । दोश्रो, तेस्रो घरधनीको रूपमा नाम रहेको व्यक्तिको केहि दाबी विरोध भएमा गुनासोमा जान सक्ने र बैशाख १२ भन्दा पहिलानै अंशबण्डा भएको हकमा, कागजपत्र प्रमाण पुरा गरेको हकमा बेग्लै अनुदान सम्झौता हुन सक्ने अन्यथा एउटै मात्र अनुदान सम्झौता हुन सक्ने ।	नेपाली नागरिकताको प्रमाण पत्र, जग्गाधनी दर्ता प्रमाण पूर्जा, सर्वेक्षणको निस्सा, गुनासो दर्ताको लागि अंशबण्डा भएको कागजपत्र
६	लाभग्राहीको सूचीमा नाम भएको तर गुठीको रूपमा दर्ता भएको जग्गा स्वप्रयोजनको लागि प्रयोग गर्न चाहेको	सम्बन्धित लाभग्राहिको नाममा जग्गा दर्ता छ भने सबै कागजात पेश गरेको खण्डमा तत्काल अनुदान सम्झौता हुनसक्ने । गुठीकै रूपमा मात्र जग्गा दर्ता रहेको अवस्थामा गुठी जग्गाको लागि छुट्टै कार्यविधि बनिरहेको र सो कार्यविधि अनुसार हुने । हाललाई गुनासोको रूपमा दर्ता गर्न सकिनेछ ।	नेपाली नागरिकताको प्रमाण पत्र, जग्गाधनी दर्ता प्रमाण पूर्जा, सर्वेक्षणको निस्सा
७	दुईवटा जोडिएको घरको छाना एउटै भन्ने जस्तो देखी दुइवटा घरलाई लाभग्राहीको सूचीमा पहिलो र दोश्रो घरधनीको रूपमा	घरधनीले समेत घरजग्गाको स्वामित्व रहेको बेग्लै कागजात पेश गरेको खण्डमा अनुदान सम्झौता हुन सक्ने । गुनासोमा दर्ता गराई आवश्यक कागजात प्रमाणपत्र पुरा भएपछि अनुदान सम्झौता गर्न सक्ने ।	नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र, जग्गाधनी दर्ता प्रमाण पूर्जा, सर्वेक्षणको निस्सा

	राखिएको		
८	श्रीमान/श्रीमतीको हकमा श्रीमानले श्रीमतीको वा श्रीमतीले श्रीमानको प्रतिनिधि बस्नुपर्ने अवस्था	श्रीमानले श्रीमतीलाई वा श्रीमतीले श्रीमानलाई प्रतिनिधि तोकी प्रतिनिधि तोकेको फारममा हस्ताक्षर भएको अवस्थामा अनुदान सम्झौता हुन सक्ने ।	प्रतिनिधि तोकेको फाराम, दुवैजनाको नेपाली नागरिकताको प्रमाण पत्र, जग्गाधनी दर्ता प्रमाण पूर्जा, सर्भेक्षणको निस्सा,
९	एउटै घरमा एक भन्दा बढी व्यक्तिको स्वामित्व रहेको	यस्तो अवस्थामा एउटा मात्र अनुदान सम्झौता हुनेछ दुवैजनाको संयुक्त स्वामित्वमा अनुदान सम्झौता हुनेछ वा एकले अर्कोलाई प्रतिनिधि तोक्न सक्नेछ ।	नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र, सर्भेक्षणको निस्सा र जग्गाधनी दर्ता प्रमाण पूर्जा
१०	घर क्षति भएर ढल्यो तर पछि घर बनाउदा त्यहि ठाउँमा बनाउनु पर्छ कि पर्दैन	यस्तो अवस्थामा आफ्नो जग्गामा जता पनि घर बनाउन पाईन्छ, नजिकको अर्को कित्तामा पनि घर बनाउन पाईन्छ, त्यहि कित्तामा पनि जग्गा खाली छ भने घर बनाउन पाईन्छ र छिमेकी गा. वि.स. मा पनि घर बनाउन पाईन्छ ।	नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र , सर्भेक्षणको निस्सा र जग्गाधनी दर्ता प्रमाण पूर्जा
११	गाउँ ब्लकको नै जग्गा दर्ता नभएको/जग्गाको लालपूर्जा नभएको खण्डमा	यस्तो अवस्थालाई सम्बोधन गर्न, भूकम्प प्रभावित संरचनाको पुनर्निर्माणको लागि जग्गा प्राप्ति सम्बन्धी कार्यविधि जारी भएको छ । सो कार्यविधि अनुसार जग्गा दर्ताको प्रक्रिया अगाडि बढाई दर्ता भई लालपुर्जा जारी भएपछि मात्र अनुदान सम्झौतामा हस्ताक्षर हुन सक्ने ।	
१२	बाबुको नाम अथवा दाजुको नाम पहिलो लाभग्राहीको रूपमा र छोराको अथवा भाइको नाम दोश्रो लाभग्राहीको रूपमा भएको खण्डमा तर अंशवण्डा भई बेग्लाबेग्लै बसेको, आवश्यक कागजात भएको अवस्था	यस्तो अवस्थामा पहिलो लाभग्राहीले अनुदान सम्झौता गर्न सक्ने। दोश्रो लाभग्राहीले गुनासोमा दर्ता गराई वैशाख १२ गते भन्दा अगाडिनै अंशवण्डा भैसकेको हो भने अंशवण्डाको कागजपत्र पेश गरेर प्रमाणित भएमा दुवैजनाले सम्झौता पत्रमा हस्ताक्षर गर्न सक्ने छन् ।	जग्गाधनी दर्ता प्रमाण पूर्जा, नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र र सर्भेक्षणको निस्सा, अंशवण्डा भैसकेको कागज
१३	भुईँचालो अघि कागजात भएको, लाभग्राहीको सूचीमा पनि नाम भएको तर भुईँचालोको कारणले वा	सम्बन्धित कार्यालयबाट प्रतिलिपि कागजातहरू प्राप्त गरी अनुदान सम्झौता पत्रमा हस्ताक्षर गर्न सकिनेछ ।	जग्गाधनी दर्ता प्रमाण पूर्जा, नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र र सर्भेक्षणको निस्सा

	अन्य कुनै कारणले नेपाली नागरिकता अथवा जग्गा धनी दर्ता प्रमाण पूर्जा (लालपुर्जा) हराएको अथवा नस्ट भएको अवस्था		
१४	घर भएको स्थानमा पहिरो गई वा अन्य भौगोलिक, भौगर्भिक कारणले जग्गा प्रयोग गर्न नमिल्ने भएको, स्थानान्तरण गर्नुपर्ने भएको खण्डमा	यस्तो अवस्थामा स्थानान्तरण गर्न तथा जग्गा प्राप्त गर्न भूकम्प प्रभावित संरचनाको पुनर्निर्माणको लागि जग्गा प्राप्ति सम्बन्धी कार्यविधि अनुसार गर्न सकिन्छ र हाललाई गुनासोको रूपमा दर्ता गर्न सकिनेछ ।	जग्गाधनी दर्ता प्रमाण पूर्जा, नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र, र सर्वेक्षणको निस्सा
१५	सर्वेक्षणको निस्सा भएको तर लाभग्राहीको सूचीमा नाम नआएको	यस्तो अवस्थामा घरको क्षतिको स्तर ग्रेड ३ भन्दा कम भएको ले लाभग्राहीको सूचीमा पर्न योग्य नभएको हुनसक्ने र सोहि कारणले सूचीमा नाम नपरेको हुन सक्छ तर आफुलाई कुनै शंका लागेमा, आफ्नो क्षति धेरै छ भन्ने लागेमा घर धनीले गुनासोको रूपमा दर्ता गर्न सक्छन् तर सर्वेक्षणको बिस्तृत विवरण हेरेर सो निश्चित गरेपछि लाभग्राहीको सूचीमा पर्न सक्ने हो अथवा पर्न नसक्ने हो निकर्षण गरे पछि सोहि अनुसार जानकारी हुनेछ। गुनासो दर्ता गर्दैमा लाभग्राहीको सूचीमा पर्नेपछि भन्ने हुदैन ।	जग्गाधनी दर्ता प्रमाण पूर्जा, नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र र सर्वेक्षणको निस्सा
१६	भूकम्पले क्षतिग्रस्त भएको घर आफ्नै नाममा भएको तर सर्वेक्षणमै नाम छुटेको	त्यस्तो अवस्थामा गुनासोमा दर्ता गराउन सकिन्छ र त्यसको लागि पछि गाउँ सरजमिनबाट घर सर्वेक्षण गर्न छुटेको हो भन्ने प्रमाणित भई आएको खण्डमा थप सम्बोधनका लागि माथिल्लो निकायमा पेश हुनसक्छ र सर्वेक्षण हुन सक्छ ।	जग्गाधनी दर्ता प्रमाण पूर्जा, नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र र सर्वेक्षणको निस्सा, सरजमिनको प्रमाण
१७	सर्वेक्षण निस्सा र लाभग्राही नामावलीमा नाम, थर फरक भएको/परिवार संख्यामा फरक परेको	सर्वेक्षणमा भएको त्रुटिले यस्तो भएको हुनसक्दछ । नाता प्रमाणीत भएको कागजात वा नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रबाट सहि नाम खुलेको अवस्थामा अनुदान सम्झौता हुन सक्नेछ ।	जग्गाधनी दर्ता प्रमाण पूर्जा, नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र र सर्वेक्षणको निस्सा, नाता प्रमाण वा नामथर खुल्ने अन्य कागजपत्र

उल्लेखित समाधानको प्रक्रियालाई सहज बनाउन अनुसूची बमोजिमका फारामहरु स्वीकृत गर्ने निर्णय समेत गरियो ।

- क) अनुदान सम्झौताको लागि प्रतिनिधि तोक्ने फाराम
- ख) जग्गामा आवास निर्माण गर्न दिने स्वीकृति फाराम
- ग) गुनासो दर्ता फारम

अनुसूची-४

निर्णय नं .१ भूकम्पबाट क्षतिग्रस्त भएका निजी आवास पुनर्निर्माण अनुदान वितरण सम्वन्धी कार्यविधि, २०७२ को अनुसूची १ मा परिमार्जन गरी भूकम्पबाट क्षतिग्रस्त निजी आवास पुनर्निर्माण अनुदानका लागि लाभग्राही छनौट मापदण्डमा देहाय अनुसार थप र संशोधन गर्ने निर्णय गरियो ।

२.१ २०७२ साल वैशाख १२ गते अगावै सम्वन्धित मालपोत कार्यालयमा अंशवण्डा कागज पारित गरेका घर परिवारलाई छुट्टै घर परिवारमा गणना गरी अनुदान रकम उपलब्ध गराइने छ । तर अंशवण्डा कागज अड्डाबाट पारित नगरेको भएता पनि २०७२ वैशाख १२ गते अगावै मानो छुट्टा छुट्टै घर बनाई बसेको रहेछ र केन्द्रीय तथ्यांक विभागद्वारा भूकम्प प्रभावित लगत संकलन कार्यक्रम अन्तर्गत संकलन गरिएको तथ्यांकमा परेको र छुट्टि भिन्न भई अलग अलग घर बनाई बसोबास गरेको अवस्थामा स्थानीय गाविस /नपा का प्रमुख वा निजले तोकेको कर्मचारीको रोहबरमा हुने सरजमिनको आधारमा पुष्टि भएमा त्यस्तो भूकम्प प्रभावित घरधनीलाई समेत छुट्टै घर परिवारमा गणना गरी अनुदान उपलब्ध गराउने ।

२.२ जग्गाधनीको मृत्यु भई हकवालाहरुमा नामसारी हुन बाँकी भएको अवस्थामा मृतकको हकवालाले मृत्यु दर्ता प्रमाण सहित निवेदन दिएमा सबै हकवालाहरुको संयुक्त वा निजहरुको मन्जुरीमा हकवालामध्ये एक जनाको नाममा अनुदान दिन लिन सकिने ।

२.३ केन्द्रीय तथ्यांक विभागद्वारा संकलित भूकम्प प्रभावित लगत संकलन कार्यक्रम अन्तर्गत संकलन गरिएको तथ्यांकमा समावेश भएका तर अनुदान सम्झौता हुन अगावै घरधनी स्वयंले घर निर्माण कार्य प्रारम्भ गरिसकेका घरधनी लाभग्राहीको हकमा निर्मित वा निर्माणाधिन उक्त घर तोकिएका प्राविधिकहरुले चेकजाँच गर्दा भूकम्प प्रतिरोधि भएमा तोकिए बमोजिम छुट्टै अभिलेख राखी अनुदान उपलब्ध गराउन सकिने ।

(१) लाभग्राही सर्वेक्षण गर्दा छुटेका गुनसोहरु सम्बन्धी,

(२) लाभग्राही सूचीमा नाम समावेश हुनुपर्ने तर नाम समावेश नभएका,

(३) लाभग्राही सूचीमा नाम समावेश नहुनुपर्ने तर समावेश भएका,

- (४) भवन निर्माण प्रविधि नक्सा, डिजाइन सामग्रीको गुणस्तर सम्बन्धमा,
- (५) निर्माण जाँच पास र निर्माण सम्पन्न प्रतिवेदन,
- (६) बस्ती स्थानान्तरण सम्बन्धी,
- (७) लाभग्राही सूचीमा नाम परेर पनि विवरण फरक परेको सम्बन्धी,
- (८) अनुदान सम्झौता हुनु अगावै निर्माण कार्य भईरहेको वा निर्माण सम्पन्न भएका निजी आवास सम्बन्धमा,